

1857

I. Beh. af Lovf. indeh. nogle Forandr. i Forligslovgivn.

1858

nos af Motiverne, at den ærede Ministers principale Standpunkt er dette, at man helst vilde af med Forligsinstitutionen. Ganske vist vil den høitærede Justitsminister — og det finder jeg meget fornuftigt — af praktisk Grunde ikke gaa saa vidt; men i Theorien hæver han, at den Trang, der i 1795 var til en saadan Institution, ikke mere er der nu. Han siger, at dengang havde man en saa kostbar og langvarig Procesmaade og Sagførerne vare saa daarlige, at enhver Proces maatte betragtes som et Uheld. Ganske vist kan det nu være, at disse Grunde ikke længer ere tilstede i samme Maal — derom skal jeg ikke udtale nogen Dom —, men jeg staar dog endnu paa det Standpunkt, at jeg betragter enhver Proces som et Uheld, som Noget, jeg helst vilde være fri for. Jeg kan heller ikke erkjende, at den nuværende Procesmaade er enten meget hurtigere og expedt eller mindre kostbar end forhen (Modsigelse); ja, det kan være, at selve Processen ikke er saa kostbar men man maa jo ikke glemme, at naar man skal have en Procurator til at føre den, saa bliver den i Virkeligheden kostbar, idet der da kommer Noget til ved Eiden af de officielle Gebyrer. Langsom er i alt Fald den nuværende Procesmaade, saa den Grund er altsaa ikke bortfalden, og fra det Synspunkt kunde man maasse ønske, at en Omdannelse af vor Forligslovgivning maatte blive oppat indtil vor Procesmaade blev mere kort og expedt. At der imidlertid af andre Grunde kan være Anledning til at foretage Omdannelsen, er Noget, jeg ikke benægter. Naar det endelig siges, at Sagførerne nu ere saa meget bedre end Sagførerne i 1795, da skal jeg heller ikke derom udtale nogen Dom. Det er jo kun et theoretisk Kjendskab, man kan have til hin Lids Sagførere, og et saadant Kjendskab er jeg ikke i Bestielse af; men Et ved jeg, og det er, at Procuratorer naturligvis ligesom de fleste andre Mennesker helst ville tjene saa meget som muligt, og at de som følge deraf foretrække den Ordning, som tilbyder dem størst Fortjeneste. Jeg siger ikke dermed, at de vilde paatage sig smudsige Sager; thi det er ikke min Mening. Den foreliggende Sag har iøvrigt flere Gange været behandlet her, siden vi fik vor fri Forsatning. Jeg skal saaledes minde om Loven af 4de Marts 1857 og de Forhandlinger, der gif forud for den, og jeg kan da ikke sige Andet, end at det Standpunkt, man dengang indtog, nemlig at man burde samle vor Forligslovgivning i en eneste Lov, vistnok var det rigtige. Man fordrede dette meget stærkt dengang; det skete ikke, men man mente desuagtet at

burde tage imod den mindre Lov, Loven om Forligskommissioners Sammensætning. Jeg ser heller ikke bedre, end at vi, som ønske at bevare Forligsinstitutionen — og jeg ønsker endog at bevare den som tvungen — vedblivende maa ønske den omhandlede Fordring opfyldt. Ganske vist veed jeg nu, at mangen Sagfører, naar han bliver spurgt om, hvorvidt han ønsker en saadan Trængsel, vil svare Nei; men man maa ikke glemme, at han har en Modpart, som maasse er af en modsat Mening. Altsaa vi, som sætte Pris paa at beholde Institutionen, kunne ikke Andet end ønske samlede i een Lov, Bestemmelserne i Forordningerne af 30te Oktober 1798, 11te August 1819 og 30te December 1823, i hvilke det indskræpes — og dette er navnlig Tilfældet i Forordningen af 1819 —, at man er forpligtet til personligt Møde og til at angive bestemte Marsager, saafremt man udebliver. Jeg tror ikke, at Forligskommissionerne altid overholde dette Bud, og det kunde derfor være godt, om man paany bragte det i Erindring. Jeg kunde endogsaa ønske at gaa et Skridt videre end Forordningen af 1819, nemlig i Retning af, at der ikke alene skal angives Grunde for Retten, naar Modparten fordrer det, men at Dommeren ligesom skulde fordrer, at Bedkommende angav Grunde, hvorfor han ikke havde givet personligt Møde. Kunde han ikke dette, saa burde han idømme ham Mulkt, hvad han jo allerede kan gjøre efter Forordningen af 1819, og tillige lade ham bøde efter Forordningen af 30te Oktober 1798. Altsaa jeg ønsker ikke blot de gamle Bestemmelser optrykte, men yderligere skjærpede, saa at ikke blot Modparten kunde fordrer Grunde for Udeblivelse, men Dommeren tillige skulde fordrer saadanne Grunde. — Der er i Øvrigt i det andet Thing foretaget adskillige Forandringer i Lovforslaget, og som det forekommer mig til det Bedre. Jeg kan saaledes ikke Andet end billige, at der skal være Forlig i Gjældsager. Jeg veed meget vel, at de egentlige Forretningsmænd og de egentlige Procesmagere billige det ikke; men jeg føler mig overtydet om, at der er Mange, Mange ogsaa blandt Kreditorer, som ønske Forlig i Gjældsager bibeholdt, idet de mene, at det er en nem Maade og tillige den humaneste Maade, hvorpaa man kan minde en Skyldner om hans Gjæld, ligesom det jo ogsaa tilbyder en let Afgang til at faae fastsat en Termin, til hvilken han kan betale. Dette er ikke alene rigtigt for Kreditorerne, idet Veien er meget lidet bekostelig, men den vil i mange Tilfælde ogsaa være det for Debitorer, og jeg maa derfor anse